

"תמים תהיה עם ה' אלקיך"

הקשר בין יעקב "איש תם" דור כ"ב מאדם הראשון לאות ת' רבתי של "תמים תהיה" שהיא האות הכ"ב

יז-א) התהלך לפני והיה תמים, יעקב דאשתלים יתיר [שנשלם יותר] כתיב ביה ויעקב איש תם, אמאי אקרי איש תם [למה נקרא איש תם יותר מאברהם], בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל [משום שלא נשארה אצלו שום פסולת], דהא פריעה הוה ביה [שהרי קיים גם מצות פריעה], דאתפרע ואתדכי מההוא פסולת". שקיים פריעה וניקה עצמו מכל הפסולת.

נמצינו למדים מזה כי מצות "תמים תהיה עם ה' אלקיך", היא שנלך בדרכו של יעקב אבינו שהכתוב מעיד עליו "ויעקב איש תם". וכן מבואר ב"ספר הגימטריא" מרבי יהודה החסיד (כרך ראשון ענינים שונים אות קנב), כי יעקב אבינו "איש תם" נתקיים בו "תמים תהיה עם ה' אלקיך", שזכה להיות עם ה' אלקיו, כמבואר בגמרא (חולין צא:): כי דמותו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד.

והוסיף לבאר בזה מה שנמסר במסורה לכתוב את האות ת' של "תמים" רבתי, כי האות ת' היא האות הכ"ב מאותיות האל"ף ב"ת, וכן יעקב אבינו הוא הדור הכ"ב מאדם הראשון, כמו ששינוי במשנה (אבות פ"ה מ"ב): "עשרה דורות מאדם ועד נח... עשרה דורות מנח ועד אברהם". נמצא כי אברהם הוא הדור העשרים, ויעקב הוא הדור הכ"ב כנגד האות ת' של "תמים תהיה" שהיא האות הכ"ב. וצריך לבאר הקשר הפנימי בין מצות "תמים תהיה", ובין עבודתו הקדושה של יעקב אבינו שהיה "איש תם".

"תמים תהיה עם ה' אלקיך"

הן במדת הרחמים והן במדת הדין

פתח דברינו יאיר לבאר כל זה על פי דברות קדשו של האלשיך הקדוש שמפרש מצוה זו: "תמים תהיה עם ה' אלקיך - תמים תהיה מתנהג בתמימות, בין בהיותו יתברך מתנהג עמך ברחמים בין בהתנהגו עמך בדין, שלא תהרהר אחר מדותיו יתברך חלילה, וזהו תמים תהיה עם ה' אלקיך שהם מדת רחמים ומדת הדין". וכן פירש ב"פנים יפות":

כבר הרחבנו לבאר פעם הענין בזה, על פי מה שמצינו בגמרא (שבת פח.) כי מין אחד לעג לפני רבא, לכנות את ישראל "עמא דפזיזא" עם שהוא פזיז במעשיו, כי הקדימו נעשה לנשמע וקיבלו את התורה לקיימה, עוד לפני ששמעו אם הם יכולים לקיימה. השיב לו רבא: "אנן דסגינן בשלימותא [רש"י: "התהלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו"], כתיב בן (משלי יא-ג) תומת ישרים תנחם".

לכן מצינו בפרקי דרבי אליעזר (פרק מא) שחזר הקב"ה על כל אומה ואומה שיקבלו את התורה, וכל הגויים שאלו מה כתוב בה, וכששמעו דבר שלא מצא חן בעיניהם סירבו לקבלה, ואילו ישראל קיבלו את התורה בתמימות בלי לשאול מה כתוב בה בבחינת "תומת ישרים תנחם". נמצא לפי זה כי שורש התורה כולה הוא: "תמים תהיה עם ה' אלקיך", כי בזכות מדת התמימות שלא חקרו אם יוכלו לקיים את התורה זכו לקבלה.

הנה כי כן יאירו עינינו להבין דברי "בעל הטורים": "תמים תי"ו גדולה, שאם תלך בתמימות, כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו", שהרי כל התורה ניתנה רק בזכות שקיימו ישראל מצוה זו ללכת בתמימות עם הקב"ה, ולא חקרו אחר העתידות כמו שחקרו הגוים אם יוכלו לקיים את התורה.

"תמים תהיה" בזכות

יעקב "איש תם"

כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים פנים, רחש לבי דבר טוב לבאר את דברי "בעל הטורים" בדרך עבודה, על פי מה שמצינו בזוהר הקדוש (פרשת שלח קסג.) כי מצות "תמים תהיה עם ה' אלקיך", היא כנגד יעקב אבינו שנאמר אצלו (בראשית כה-כו): "ויעקב איש תם יושב אהלים". והנה דברי הזוהר הקדוש:

"פתח רבי אילאי ואמר תמים תהיה עם ה' אלקיך, מה בין תם לתמים, באברהם כתיב (בראשית

לקראת שבת קודש הבאה עלינו לטובה, השבת הראשונה בחודש אלול, דבר בעתו מה טוב לקשר פרשת השבוע פרשת שופטים עם חודש אלול חודש התשובה, על פי מה שמובא בספרים הקדושים בשם הרה"ק הרבי ר' זושא מאניפולי זי"ע, שביאר בדברי קדשו המשמעות של תשובה, שהיא נוטריקון ה' מצוות, שכל אחד מישראל צריך לקיים כדי שיזכה לתקן את כל מה שפגם בתשובה שלימה, והנה הן:

ת' (דברים יח-ג): "תמים תהיה עם ה' אלקיך".

ש' (תהלים טז-ח): "ש'ויתי ה' לנגדי תמיד".

ו' (ויקרא יט-ח): "ו'אהבת לרעך כמוך".

ב' (משלי ג-ו): "ב'כל דרכיך דעהו".

ה' (מייכה ו-ח): "ה'צנע לכת עם אלקיך".

והנה כלל גדול הוא (ע"ח שער ד פ"ד): "כי הכל הולך אחר ההתחלה". נמצא לפי זה כי האות ת' הראשונה של תשובה, שהיא רמז על "תמים תהיה עם ה' אלקיך", היא השורש של מצות תשובה. הנה כי כן הבה נתבונן במצוה זו המפורשת בפרשתנו פרשת שופטים: "תמים תהיה עם ה' אלקיך". ופירש רש"י: "תמים תהיה עם ה' אלקיך, התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו".

"תמים תהיה" ת' רבתי,

כאילו קיים מאל"ף ועד תי"ו

מדברי "בעל הטורים" אנו למדים כמה חשובה מצוה זו, על פי מה שמביא מה שנמסר במסורה לכתוב בספר תורה תיבת "תמים" באות ת' רבתי, כלומר ת' גדולה, ומבאר הענין בלשון קדשו: "תמים תי"ו גדולה, שאם תלך בתמימות, כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו". וצריך ביאור להבין הענין מדוע באמת חשובה מצוה זו כל כך, עד שהמקיים אותה נחשב כאילו קיים כל התורה מאל"ף ועד תי"ו.

רש"י: "תמים תהיה עם ה' אלקיך, התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות"

בעל הטורים: ביאור המסורה לכתוב "תמים" עם ת' גדולה: "אם תלך בתמימות כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו"

בעל שם טוב: האות אל"ף היא רמז על הקב"ה אלופו של עולם" שמסתתר ומתלבש בכל שאר האותיות

אפילו בהסתר הגדול של האות ת' צריך לעלות עד לאות א' להאמין כי הקב"ה אלופו של עולם מסתתר בכל ההסתרות

"שהוא רמז על מצות הנשתווה, והוא שיהא שוה בעיניו בין במדת הרחמים בין במדת הדין, שהוא לשון אלקיך".

כאשר נתבונן נראה שענין זה מתאים להפליא, למה שמבואר במדרש (דבר ב-לה) כי יעקב אבינו תיקן לפני פטירתו לכל ישראל לקרוא (דברים ו-ד): "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". על פי מה שפירש האלשיך הקדוש פרשת ואתחנן פסוק זה:

"שמע בלב אחד, וקבל ישראל, בין יתנהג עמך בשם ה' שהוא רחמים, בין בשם אלקינו שהוא דין, נכלל בה', כי הלא שתי הבחינות הם רחמים. וזהו ה' אלקינו ה', כי הם ייסורין לטובה ולא להינקם, ואל תתמה, כי הלא שתי הבחינות אחד הם בעצם, וזה אומר אחד".

נמצא לפי זה כי יעקב אבינו, לא רק שהוא עצמו היה "איש תם", אלא זאת ועוד שהנחיל את מורשתו לכל ישראל עד סוף כל הדורות, שיקיימו מצות: "תמים תהיה עם ה' אלקיך", להתנהג בתמימות בין כשהקב"ה מתנהג עמם במדת הרחמים ובין כשהוא מתנהג במדת הדין, על ידי שיקראו ערבית ושחרית: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד".

ואם ישאל השואל מאחר שמצוה זו כבר כלולה בקריאת "שמע ישראל", אם כן לשם מה חזר הכתוב לצוות אותנו: "תמים תהיה עם ה' אלקיך". התשובה על כך ברורה, כי אמנם כן בפסוק "שמע ישראל" כבר למדנו המצוה לקבל הנהגת הקב"ה, בין כשהוא מתנהג עמנו בשם הוי"ה שהוא מדת רחמים ובין כשמתנהג בשם אלקי"ם שהוא מדת הדין, אולם כאן במצות "תמים תהיה" יש נקודה נוספת, כפי שמפרש רש"י שלא תחקור אחר העתידות, לחשוב כל מיני חישובים איך הכל יגמר לטובה, אלא תבטח בה' שיוליך אותך בדרך הטובה.

יומתק להבין בזה מנהג ישראל תורה לכסות את העינים בשעת קריאת שמע, ומקור הדבר בשולחן ערוך (או"ח סימן סא סעיף ה'): "נוהגין ליתן ידיהם על פניהם בקריאת פסוק ראשון, כדי שלא יסתכל בדבר אחר שמונעו מלכוין". וכתב ב"שערי תשובה" (ס"ק א): "ומה שכתוב בשולחן ערוך על פניהם, רצונו לומר העינים, וכן כתב בפרי עץ חיים יסגור עיניו בידו הימנית".

לפי האמור יש לבאר הענין בזה, כי מאחר שבפסוק "שמע ישראל" אנו מקבלים עלינו

עול מלכות שמים, בין כשהנהגה היא במדת הרחמים ובין כשהנהגה היא במדת הדין, לכן אנו מכסים את העינים בשעת קריאת פסוק זה, כדי לקיים בכך: "תמים תהיה עם ה' אלקיך", שגם שם הכוונה היא כן, אלא ששם יש התוספת שלא לחקור אחר העתידות, והרי זה מתבטא במה שאנו מכסים את העינים שלא לחקור ולהסתכל על העתידות, אלא נבטח בה' ונלך אחריו כצאן אחר הרועה בעינים עצומות.

"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך"

והנה כאשר נתבונן עוד נראה כי קבלת עול מלכות שמים בפסוק: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", שכאמור הכוונה בזה לקבל עלינו הנהגת הקב"ה הן במדת הרחמים והן במדת הדין, מתקשרת להפליא עם המשך הפרשה הראשונה של קריאת שמע (דברים ו-ה): "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך".

שנינו הפירוש על כך במשנה (ברכות נד): "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, שנאמר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וגו', בכל לבבך, בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע, ובכל נפשך, אפילו הוא נוטל את נפשך, ובכל מאודך, בכל ממונך". ומפרש בגמרא הכוונה בזה (שם ס): "אמר רבא לא נצרכה אלא לקבלינהו בשמחה". ופירש רש"י: "לברך על מדת פורענות בלבב שלם".

ונראה שלמד כן ממה שכתוב: "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך", הן כשהקב"ה מתנהג עמך במדת הרחמים מהשם הוי"ה, והן כשהוא מתנהג במדת הדין מהשם אלקי"ם, והרי זה עולה בקנה אחד עם מה שקיבלנו עול מלכות שמים: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", בין כשהקב"ה מתנהג עמנו במדת הרחמים ובין כשהוא מתנהג עמנו במדת הדין, אלא שכאן נצטוונו לא רק לקבל אלא גם לאהוב את ה': "ואהבת את ה' אלקיך", לקבל בשמחה את הנהגה במדת הדין כמו את הנהגה של מדת הרחמים.

נמצינו למדים מכל האמור על הקשר הנפלא בין יעקב "איש תם", שנצטוונו ללכת בדרכיו לקיים: "תמים תהיה עם ה' אלקיך", ללכת בתמימות עם הקב"ה בכל ההנהגות של מדת הרחמים ומדת הדין, ובין מה שתיקן יעקב אבינו לקרוא: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", שגם בפסוק זה אנו מקבלים את כל ההנהגות של הקב"ה במדת הרחמים ובמדת הדין, שכל זה מתקשר להפליא עם מה שאנו ממשיכים בפרשת ראשונה של קריאת שמע: "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך", שכל הפסוקים עולים בקנה אחד כפתור ופרח.

תמים תהיה אפילו בהסתר הגדול של האות ת'

בדרך זו במסילה נעלה לבאר את החוט המשולש: א. הקשר בין יעקב "איש תם" ובין מצות "תמים תהיה עם ה' אלקיך". ב. הקשר בין האות ת' רבתי של "תמים תהיה" שהיא האות הכ"ב, ליעקב אבינו שהיה הדור הכ"ב מאדם הראשון. ג. דברי "בעל הטורים" כי האות ת' רבתי באה לרמז, שהמקיים "תמים תהיה" הרי זה כאילו קיים כל התורה מאות אל"ף עד אות תי"ו.

נקדים מה שכתוב בפרשת ויצא כשברח יעקב אבינו מעשו הרשע שביקש להורגו (בראשית כח-ז): "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה". וכתב ב"אמרי נועם" (אות יג) בשם ה"מגלה עמוקות" כי ויצ"א נוטריקון וי"רא יעקב צורת אל"ף. וצריך להבין מה ענין צורת אל"ף שראה יעקב כשהלך מבאר שבע לחרן.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שכתוב בפרשת וישלח כשהלך יעקב להתפייס עם עשו (שם לב-ז): "וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו". וביאר ה"מגלה עמוקות" (פרשת שמות ד"ה רשע) כי ארבע מאות איש של עשו הרשע הם רמז על ת' כוחות הטומאה שלקח עמו עשו להילחם כנגד יעקב.

מגיע השמימה... והנה ה' נצב עליו". בכך הראה לו הקב"ה שכל העולם הוא בבחינת סולם, שמצד אחד הוא "מוצב ארצה" בבחינת האות ת' שהיא הסתר הפנים הגדול ביותר, ומצד שני "וראשו מגיע השמימה", בבחינת האות אל"ף אלופו של עולם העומד בראש הסולם, "והנה ה' נצב עליו", ופירש רש"י: "לשמרו", כי האות א' צורתה יו"י שעולה כמספר השם הוי"ה ששומר על האדם אפילו בתוך ההסתר הגדול ביותר.

חשבתי דרכי לבאר בזה מה שדרש רבי עקיבא (פסחים כב:): "את לרבות" בכל התורה כולה. כי מילת א"ת רומזת על היחוד הנפלא של האות א' עם האות ת', שאפילו בהסתר הגדול של ת' יאמין שגם שם מסתתר א' שהוא אלופו של עולם, ועל ידי זה א"ת לרבות שמרבה את אור ה' אפילו בתוך ההסתר. וזהו שאמר רבי עקיבא גם כן (ברכות ס:): "לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד", דהיינו על ידי שיאמין כי אלופו של עולם נמצא גם בתוך ההסתר של האות ת' בבחינת א"ת לרבות.

יש להוסיף תבלין על פי המבואר ב"לקוטי תורה" לרבינו האריז"ל (פרשת ויחי ד"ה ויפוזו זרועי ידיו) כי רבי עקיבא היה הניצוץ של יעקב אבינו, ונרמז בפסוק (בראשית מט-כד): "מידי אביר יעקב" - אביר יעקב הוא אותיות רב"י עקיבא. לכן היות שיעקב אבינו נלחם עם ת' כוחות הטומאה של עשו על ידי שעלה מן האות ת' עד לאות א', בא רבי עקיבא ניצוצו של יעקב אבינו ודרש "את לרבות".

רעיון נשגב זה מבואר ב"מאור עינים" (פרשת חיי שרה ד"ה ואברהם זקן) עם הוספה נפלאה, לבאר בזה מה ששינינו בגמרא (שבת נה.) כי בשעת הדין אומר הקב"ה למלאך גבריאל: "לך ורשום על מצחן של צדיקים תי"ו של דיו, שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה, ועל מצחם של רשעים תי"ו של דם, כדי שישלטו בהן מלאכי חבלה". ומפרש בגמרא כי אצל צדיקים האות ת' פירושה ת' ת'חיה ואילו אצל הרשעים פירושה ת' ת'מות.

לפי האמור מבאר ה"מאור עינים" הכוונה בזה, כי כשיש דין והסתר פנים גדול בעולם בבחינת האות האחרונה ת', שם יש לאדם בחירה אם ליפול ברשת היאוש של ההסתר פנים להתנתק ח"ו מהקב"ה, שאז רשמים על מצחו אות ת' שהיא ת'מות, או להאמין באמונה שלימה שגם בתוך ההסתר פנים הגדול ביותר של האות ת', מסתתר הקב"ה בבחינת אות אל"ף - אלופו של עולם, ועל ידי שהוא עולה מן ההסתר פנים של

ת' כוחות הטומאה של עשו מפילים את האדם בהסתר הפנים של האות ת' שגם בה מסתתר אלופו של עולם

מאור עינים: בהסתר פנים של האות ת' הוא המקום של בחירה בבחינת ת' ת'מות או בבחינת ת' ת'חיה

רבי עקיבא שסרקו את בשרו במסרקות של ברזל מסר"ק בגימטריא ת' כוחות הטומאה שנלחמו כנגדו

רבי עקיבא היה מאריך באחד להעלות הסתר הפנים של האות ת' ת'מות עד לאות אל"ף ה' אחד"

גדול של האות ת' מסתתר אלופו של עולם, אלא שהוא מלוכש בד' מאות לבושים כמספר ת'.

וכאשר האדם מתחיל לעלות באמונה זו ממדרגה למדרגה, הרי הוא צריך לעלות מהאות ת' לאות ש', ומהאות ש' לאות ר', מהאות ר' לאות ק', וכך יעלה מאות לאות עד שגיע לגילוי היותר גדול שיש בכל הבריאה, שהוא הגילוי של הקב"ה באות אל"ף שהיא רמז לאלופו של עולם שנמצא בכל מצב.

יש להוסיף על פי מה שמבואר בתיקוני זוהר (הקדמה ז.) כי אות א' היא רמז על השם הוי"ה בהיותה מורכבת מג' אותיות יו"י, י' למעלה מצד ימין, ו' בקו האמצעי באלכסון, י' למטה בצד שמאל, יו"י בגימטריא הוי"ה. הנה כי כן כאשר אדם עולה באמונתו מן ההסתר פנים הגדול של האות ת' עד למעלה לאות א' להתדבק באלופו של עולם, הרי הוא ממתיק את הדין על ידי מדת הרחמים של השם הוי"ה הרמוז באות א'.

"ו'רא יעקב צורת אל"ף אפילו בהסתר של האות ת'

מעתה יאירו עינינו להבין הרמז הנפלא בפסוק: "ויצא יעקב מבאר שבע" - ויצא נוסריקון ו'רא יעקב צורת אל"ף, כי כשברח יעקב מבאר שבע שישב שם אצל יצחק אביו ורבקה אמו באהלה של תורה, וילך חרנה מקום של רשעים לבן הארמי וחברת מרעיו, שמפאת גודל רשעותם וטומאתם היה שם הסתר גדול מאד, לכן כדי שלא ליפול ברשתם צייר יעקב במחשבתו את צורת אל"ף, כדי שיזכור תמיד כי אלופו של עולם נמצא בתוך ההסתר היותר גדול, וממילא לא ימשך אחרי לבן הרשע ובני חברתו כי יזכור תמיד את ה', בבחינת (תהלים טז-ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד".

לכן זכה שנתגלה אליו הקב"ה בחלום (בראשית כב-ב): "ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו

כעבדא קמיה מאריה נראה לבאר דברי ה"מגלה עמוקות" בענין ת' כוחות הטומאה, על פי הקדמה יקרה שהביא ב"תולדות יעקב יוסף" (פרשת בראשית) בשם מורו ורבו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שכבר הרחבנו להשתעשע בה בהזדמנות שונות, אולם תמיד כדאי לחזור ולשנות הדברים המאירים והמחזקים, בפרט בימים אלו שכלל ישראל בכל קצווי תבל צריכים חיזוק לרגל המצב השורר בעולם.

הגילוי של האות אל"ף לעומת ההסתר של האות ת'

ידוע מה שמבואר במדרש (ב"ר א-א) בכלל ובספר יצירה בפרט, שהקב"ה הסתכל בתורה וברא את העולם בכ"ב אותיות התורה הכלולות בעשרה מאמרות, באופן שכל הבריאה כולה איננה אלא צירופי אותיות מעשרת המאמרות שבהם נברא העולם, אלא שנתלבשו בכל העינים הגשמיים והחומריים שיש בעולם הזה.

והנה האות אל"ף שהיא הראשונה מכל כ"ב האותיות, רומזת על הגילוי הגדול ביותר שיש בבריאה, שכן אל"ף היא רמז על הקב"ה "אלופו" של עולם כשהוא מתגלה בעולם, אבל אות ב' רומזת כי אלופו של עולם מסתתר בב' לבושים, ואות ג' כשהיא מסתתרת בג' לבושים, וככל שהאותיות מתרחקות מן האות אל"ף כך מתגבר ההסתר פנים יותר ויותר, עד האות האחרונה ת' שהיא הרחוקה ביותר מן האות אל"ף, שהיא רמז על ההסתרה הגדולה ביותר שיש בכל הבריאה.

לפי זה מגלה הבעש"ט הקדוש, כי תכלית העבודה היא שאפילו בהסתר הגדול ביותר של האות ת', גם שם יאמין באמונה שלימה כי אל"ף - אלופו של עולם מסתתר ונמצא שם, שהרי האות ב' היא ב' אלפין, האות ג' - ג' אלפין, וכן הלאה עד האות ת' שהיא ארבע מאות אלפין, אולם גם בהסתר היותר

יעקב אבינו הוא כנגד האות ת' של "תמים" שעלה עד לאות א'

מעתיב יאירו עינינו וישמח לבנו להבין דברי רבי יהודה החסיד, כי האות ת' של "תמים תהיה" שהיא האות הכ"ב, היא כנגד יעקב אבינו "איש תם" שהיה הדור הכ"ב מאדם הראשון, כי זה היה כוחו הנפלא של יעקב אבינו, שאפילו כשהיה במצב של הסתר פנים בבחינת האות האחרונה ת', כשבא עשו הרשע לקראתו וארבע מאות איש עמו, עם כל זאת לא נפל ברשת היאוש, אלא עלה בסולם האלקי מן האות ת' עד לאות ש', וכך עלה מאות לאות עד לאות א', להאמין באמונה שלימה שאלופו של עולם נמצא בכל המצבים ולהתפלל אליו.

הנה כי כן נפלא להבין בזה דברי "בעל הטורים", שמבאר מה שנמסר במסורה לכתוב: "תמים תי"ו גדולה, שאם תלך בתמימות, כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו". לפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שאפילו כשיש הסתר פנים מאד גדול בבחינת האות ת', הרי הוא מאמין באמונה שלימה שאלופו של עולם מסתתר שם, שזהו הפירוש: "תמים תהיה עם ה' אלקיך", שאפילו בזמן של מדת הדין תהיה תמים באמונת ה'.

נמצא כי על ידי שהוא מקיים מצוה זו, הרי הוא עולה מן האות ת' דרך כל כ"ב האותיות של האל"ף ב"ת ממטה למעלה, עד שהוא מגיע לאות אל"ף להאמין באמונה שלימה שהקב"ה אלופו של עולם נמצא בכל ההסתרות, לכן הרי זה נחשב כאילו קיים הכל מאל"ף ועד תי"ו, כי באמונתו השלימה זכה לקשר את כל כ"ב האותיות.

ויש להוסיף רמז נאה: "תמי"ם תהי"ה ע"ם הוי"ה אלהי"ך" בגימטריא כמו הפסוק (תהלים לג-ה): "אה"ב צדק"ה ומשפ"ט חס"ד הוי"ה מלא"ה האר"ץ". לרמז שבזכות תמימות האמונה בה', הן כשהנהגה היא במדת הרחמים והן כשהנהגה היא במדת הדין, זוכים להפוך מדת הדין למדת החסד, לכן תראה כי חסד י"י מ'לאה הארץ ראשי תיבות חס"ד, כי התמימות מהפכת את החימה לחסד ה' הממלא את כל הארץ.

את רבי עקיבא בהסתר הפנים הגדול ביותר של ת' תמות, ומלחמה רוחנית זו היתה בבחינת סורקים את בשרו במסרקות של ברזל.

ובאמת באותה שעה שסרקו את בשרו של רבי עקיבא היה הסתר פנים איום ונורא, כמבואר בגמרא (ברכות סא:) כי כשיצאה נשמתו של רבי עקיבא: "אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, זו תורה וזו שכרה". ובגמרא (מנחות כט:) מבואר כי כשהראה הקב"ה למשה רבינו את מיתתו של רבי עקיבא, שאל את הקב"ה: "זו תורה וזו שכרה", והשיב לו הקב"ה: "שתוק כך עלה במחשבה לפני".

אולם חכמינו ז"ל מעידים כי באותה שעה שסרקו את בשרו במסרקות של ברזל בבחינת האות ת' של תמות: "היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד", כי בגודל קדושתו עלה ונתעלה מן האות ת' עד לאות א' של "אחד", ועל כך יצאה בת קול: "אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד". ויש לומר כי זהו שהשיב הקב"ה למשה: "שתוק כך עלה במחשבה לפני", פירוש, כך עלה רבי עקיבא במחשבה מן ההסתר פנים של האות ת' עד "לפני", עד לפני הקב"ה אות אל"ף אלופו של עולם.

נפלא להבין בזה מה שכתב בשו"ת "חתם סופר" (אה"ע ח"ב סימן כה), כי מתחילה נקרא שמו של רבי "עקיבה" באות ה' כמו שנקרא תמיד בתלמוד ירושלמי, אבל אחרי שמסר נפשו על קדושת השם ויצאה נשמתו "באחד", החליפו את האות ה' באות א'. ומצינו מקור לכך ב"מגלה עמוקות" על ואתחנן (אופן עג): "וזה סוד שרבי עקיבא פעמים מסיים באל"ף ופעמים בה"ה, כשיצאה נשמתו באחד זכה לאות א'".

לפי האמור יש לומר כי מטעם זה נקרא עקיב"א שהוא אותיות יעק"ב א', שזכה להשלים בתכלית השלימות עבודתו של יעקב אבינו, לעלות מההסתר הגדול ביותר של האות ת', כשסרקו את בשרו עם מסר"ק של ברזל שעולה ת', עד שיצאה נשמתו באחד שהוא האות אל"ף אלופו של עולם.

האות ת' עד לאות א' כדי להתדבק בשורש החיים אלופו של עולם, הרי הוא זוכה להמשיך מהקב"ה חיות ושפע לכל העולמות, ועל ידי זה רושמים על מצחו אות ת' שהיא ת'חיה.

רבי עקיבא ניצוץ יעקב השתוקק למסור נפשו על קדושת השם

מתוך חביבות הענין הנני להעלות על שלחן מלכים, מה שביארנו לפי זה מאמר נורא על מסירות נפשו של רבי עקיבא על קדושת השם בגמרא (ברכות סא:):

"תנו רבנן פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה... אמרו לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לרבי עקיבא וחבשוהו בבית האסורים... בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים.

אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה (דברים ו-ה) בכל נפשך, אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי מתי יבוא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו. היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד, יצתה בת קול ואמרה, אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד".

ונראה לבאר הטעם שרבי עקיבא השתוקק כל ימיו למסור נפשו על קדושת השם, על פי מה שהבאנו בשם רבינו האריז"ל כי רבי עקיבא היה הניצוץ של יעקב אבינו, ונרמז בפסוק אבי"ר יעק"ב הוא אותיות רב"י עקיב"א. הנה כי כן מאחר שיעקב אבינו תיקן לישראל מצות קריאת שמע, שצריך לכוון בה למסור נפשו על יחוד ה', לכן השתוקק רבי עקיבא הניצוץ של יעקב כל ימיו למסור נפשו בפועל, ולסלול בכך את הדרך בכל הגלויות שיוכלו ישראל להתחזק באמונתם בה' במסירות נפש.

על פי האמור נראה לבאר בדחילו ורחימו מה שסרקו הרשעים את בשרו של רבי עקיבא במסרקות של ברזל, הכוונה בזה כי מסר"ק בגימטריא ת', שנתקבצו להם ת' כוחות הטומאה של עשו, להפיל

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה